

پایان‌نامه‌ی کارشناسی ارشد: زهرا محمدیان، ۱۳۹۹

تحلیل ساختاری و محتوایی غزل‌های مهرداد اوستا

قالب غزل یکی از بهترین قالب‌های شعری برای بیان عواطف و احساسات عاشقانه است از این جهت شاعرانی که متمایل به موضوعات عاشقانه هستند این قالب را برگزیده‌اند. در غزل معاصر، همان ادامه شیوه‌ی عراقی در میان غزل-سرایانی نظیر شهریار، اوستا و غیره دیده می‌شود. با وجود پررنگ شدن جریان شعر نیمایی، کسانی بودند که در عرصه شعر سنتی گام برداشتند. در میان شاعران دوره پهلوی دوم، دو جریان سنتی و شعر نیمایی به موازی هم به راه خود ادامه داده‌اند. در میان شاعران و غزلسرایان سنتی، می‌توان به شهریار، عماد خراسانی، حمیدی شیرازی، بختیاری، اوستا، رهی و غیره اشاره کرد. محمدرضا رحمانی معروف به «مهرداد اوستا»، متولد 1308 در بروجرد است. فعالیت‌های ادبی خود را در تهران ادامه داد. از دهه‌ی بیست به انجمن‌های ادبی تهران راه یافت. هرچند به شیوه‌ی نیمایی بی‌توجه اما شعر کلاسیک به خصوص قصیده و غزل را ترجیح می‌داد. او در زمینه‌های شعر و پژوهش‌های ادبی آثار قابل توجهی دارد از جمله: رسائل خیام، تصحیح دیوان سلمان ساوجی، روش تحقیق در دستور زبان فارسی، مقالات ادبی، تیرانا، شراب خانگی، ترس محتسب خورده، پالیزبان، رامان (گزیده‌ی اشعار و امام حماسه‌ای دیگر). هرچند که اوستا بیشتر در قصیده مطرح است اما در سایر قالب‌های شعر نظیر غزل، دوبیتی پیوسته و حتی شعر نو هم طبع آزمایی کرده است. غزل-هایش بسیار لطیف و دلنشین هستند. غزلیات وی، روان، ساده و به شیوه‌ی غزل عراقی سروده شده است. از نظر ساختاری، غزل‌هایش را می‌توان براساس چهار نوع موسیقی بیرونی، درونی، کناری و داخلی بررسی کرد. از نظر محتوایی، موضوع غزلیات وی، بیشتر عاشقانه-ی صرف و احوال و اطوار عاشق و معشوق می‌باشد.

این پایان‌نامه در چهار فصل تنظیم شده است: فصل نخست به کلیات پژوهش و فصل دوم به مبانی نظری پژوهش اشاره شده است. در فصل سوم زندگی و اندیشه و شعر اوستا بیان گردیده است. در فصل چهارم به تفصیل، به تحلیل ساختاری و محتوایی غزلیات مهرداد اوستا پرداخته شده است. در پایان هم نتایج حاصل از بحث آمده است.

کلیدواژه‌ها: مهرداد اوستا، غزلیات، ساختاری، محتوایی، بررسی.

شماره‌ی پایان‌نامه: ۱۲۷۲۹۰۷۹۰۳۴۲۰۶۵۱۳۹۸۱۶۲۲۵۳۱۷۹

تاریخ دفاع: ۱۳۹۹/۰۶/۲۹

رشته‌ی تحصیلی: زبان و ادبیات فارسی

دانشکده: علوم انسانی

استاد راهنما: سیدعلی رضوانی

M.A. Thesis:

Content and structural analysis of Mehrdad Avesta's sonnets

Sonnets are among the best poetic, lyrical forms for expressing romantic feelings and emotions. In effect, those poets who are interested in romantic themes usually choose such literary forms. Within contemporary lyrical sonnets, convergence towards the same Iraqi style can be seen among the expert poets on this genre such as Shahriyar, Avesta, etc. Despite the highlights made during Nimayi's poetry era, some have stepped into the realm of traditional poetry. Among the poets of second Pahlavi dynasty, there have been two traditional currents along with Nimayi's poetry who have continued in parallel contrasts. Among the latter, one may refer to Shahriyar, Emad Khorasani, Hamidi Shirazi, Bakhtiari, Avesta, Rahi among others. Mohammad Reza Rahmani, known as "Mehrdad Avesta", was originally born in 1308 in Boroujerd, Iran. He continued his literary practices in Tehran. In the twenties onward, he found his way half through Tehran Literary Associations. He preferred classical poetry especially ode and lyric poetry over Nimayi's poetry. He has made significant contributions to the field of poetry and literary research, including Khayyam's treatises, Salman Savoji's Divan Correction, Research Methods in Persian Grammar, Literary Articles, Tirana, Homemade Wine, Contemplative Fear, Palizban, Rama (Selected Poems and Another epic pertained with Imam). Although Avesta is mostly famous for his odds, he has other great achievements in other literary forms such as sonnets, continuous couplet and even new poetry. His sonnets are very pleasant and endowed with fluency, straightforwardness and composed in the style of Iraqi lyrics. Structurally, his sonnets can be examined in terms of four types of music: externally, internally, laterally, and on an interior basis. In terms of content, the subject of his lyrical poems is mere love and affection between and among the lover and the beloved.

This dissertation is organized into four chapters: the first chapter deals with the generalities of research and the second chapter deals with the theoretical foundations of research. In the third chapter, the life, thoughts and poetry of Avesta are stated. In the fourth chapter, Mehrdad Avesta's sonnets are both semantically and structurally analyzed in detail. Finally, the results of the discussion are given.